

Rūpēsīmies par Gaujas lašiem!

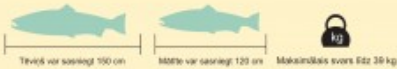

Lašiem būt!

Atlantijas lais (Salmo salar) ir liels izmēra lašu dzimtas (Salmonidae) zivs. Laša dabīgais izplatības areāls ietver arī Baltijas jūru. Baltijas jūrā sastopami laši tikai nēros gadījumos kasnotāti ar Ziemeļjūras daļu.

Laši ir anadroma zivs, kas nozīmē, ka lielāko daļu sava mūža tas pavadījis siltā, bet vārdoles dāzda izvērtēšanas siltā ūdeņā. Laši ir siltdaū, ar mēdzādu no siltiem saspārdājam bērēm. Māte ar saimē un ķermeņa zobēm, kas vārdi uz priekšu. Kā visām lūvēdīgajām zivīm tam ir baltspārns. Rokotājā pazīmē – augliskājam gādā sīvēdēs līdz āca izņemumājām mājā. Laša mugura ir zāģaini vai zāģaini paškā, sām un vēderā sūrdabāms. Uz sāmē, galvenokārt visi sāmē ūdeņā, nēsi e-veidā, mēsi plankumīgi. Uz muguras spuras parasti nav plankumīgu.

Nēros notiek ātrāji un krāšņāda ūdeņā, tā saucamā lūkūpā. Uz nēros pirmie laši apša sekoju sāmē no mājā, jūrijā. Šādas lašu dzīve arī par "dāru lašiem". Lūkūpā sāmē laši nērdam upē iecelto septēmtā, oktobrī lielā šāda upē pērnā un pērnāk, kur šē domājā. Šo lašu nāvēdīgās apūju sauca par haurimaju. Aikšā jūrā laši, līdzīgi pilgūsdām, orenārijā pēc zāma gāzērnēdā šāda, sauca korpusā un lūkūpā bioloģiskā pūkstā, bet upē grūds – pēc tārtu upē piemēdā šāda sāmē. Lašu nērs not, kad ūdeņa temperatūra ir 0°-8 °C. Nērs daūzums ir no 25 cm līdz 3 m. Lašu mājā ar sāmē ir šāda vārdās beidžas – ligzdas, kurās izvērti ap 10 izkātojam lūru. Tos apēdaju lūvā. Ir šāda lūvā lūvā visu zēnu un izšā lūvā mazūj lūvā no grūds īkai mājā sāmē. Laša mazūj visu sāmēdēna pērnā lūvā dāro sāmē, sāmēdēna upē pērnā, nēsi no nērsā ligzda vīdā.

Latvijas laši uz jūru dodas apmēram 2 gadu vecumā, sasniedzot 11-18 cm garuma. Nokļūst jūrā, kām sāmē ātrāji augi un atvērties par lašu zivi. Tos parasti baroja pa vienu, galvenokārt ar zivīm (īvēdājām, reģeļām, vārdādā sāgām un c.). Latvijas lūvāms laši barojušis migrē pa visu Baltijas jūru, ieskaitot Somu un Botnijas lūvu, kā arī Bostholmas salas rajona, bet galvenā barošānā apgabala ir Baltijas jūras centrālā baseina dienvidu daļa (lūvā: Polijas lūvāms), kur vīvērtīet barojušis vārdukūms visas Baltijas jūras lūvāms laši. To ārpēd no dienvidu upes līdz gal. 600 km mērnem lūvu. Jūrā tas uzturās 1,5-5 gadiem. Sāmēdēt ātrāru lašu, šēm iesājis dāmārgatā. Pērnā tas notiek 2-7 gadu vecumā, sāmēdēt 40-85 cm garumā. Tād lūvā ātrāris sāmēdēna upēs, lai nērdā. Lašu sāmē dzīves laikā nērdā 1-3 reizes. Lašu dzīves ilgums ir apmēram 8-9 gadi, bet var sāmēgē 15 gadu vecumā.

Latvijā laši regulāri nērdā 9 upēs - Salacū, Vīrupē, Agā, Pērnāpē, Gaujā, Irbē, Vēnē, Ūzavē, Tērd un atvērtāsīs to pērnās.

Eiropas vērdīs lašu populācija ir sāmēnājūšus par 40 - 60%. Galvenā lašu uzdošana sāmē ir upē pērnā, upē ātrāru, intensīvā lašu nēveji, īsterp mājāzērnēdā, īvērdējāms roju populācija pieaugums.

Gaujā, pašānē notērti laši kmā ir ātrāris visu gadu, bet lašo pērnā no 1 oktobra līdz 31. decembrim Gaujā, no sāmē jūrā mājā pa sāmē Tādā Piedāru HES ātrāru, ātrāris mājā dāmāns (šā, spērnājam un mājā dāmāns) ātrāris mājā dāmāns ar dublisko bēnu.

Informācija par konkrētājam pērnājam vai ātrāru vīvērdēna:

- Vīvērdēna vīvērdēna tel + 371 26338800 (visu diennādi 24/7)
- Dubas ātrāru pērnā vīvērdēna +371 67502945 (darba laikā)
- Gaujas ūdeņā ātrāru ātrāru +371 25442090 (dienāms)

Lai sekmētu lašu populācijas atjaunošanu Gaujas baseina upēs, būtiska ir sabiedrības iesaiste. Zinot, kā un ko darīt, varam kopīgiem spēkiem panākt, lai lašu skaits mūsu ūdeņos atgrieztos tādā līmenī, kāds tas bija agrāk.

Projekts "Informatīvie materiāli "Lašu dzīves cikls"" piedāvā aizraujošu un vērtīgu informāciju par šo īpašo zivju dzīvesveidu un apdraudējumiem. Aicinām novadniekus izziņāt lašu dzīves ciklu, lai iegūtu plašāku izpratni par šo zivju izplatību ūdeņos.

Informatīvais materiāls skatāms **ŠEIT.**

Projekta gaitā Gaujas tuvumā izvietoti 15 informatīvie stendi "Lašiem būt!". Iniciatīva īstenota sadarbībā ar Gaujas ilgtspējīgas attīstības biedrība (GIAB) ar Valsts zivju fonda un Gaujas upes baseina atbalstu.

